

**Sprawozdanie z działania wydziałowego
systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia
w roku akademickim 2015/2016**

Wydział Historyczno-Socjologiczny

kierunek studiów: **filozofia, filozofia i etyka, historia, kognitywistyka i komunikacja, socjologia, stosunki międzynarodowe, studia wschodnie**

liczba studentów łącznie¹ **933**

w tym:

na studiach stacjonarnych **933**

na studiach niestacjonarnych **0**

liczba uczestników studiów doktoranckich **51**

w tym:

na studiach stacjonarnych **43**

na studiach niestacjonarnych **8**

liczba słuchaczy studiów podyplomowych **27**

1. MONITOROWANIE STANDARDÓW AKADEMICKICH

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Przy zaliczaniu do minimum kadrowego nauczycieli akademickich uwzględniane są zasady ujęte w obowiązujących przepisach w sprawie kryteriów oceny spełnienia wymagań w zakresie minimum kadrowego, zgodnie z którymi każdy wskazany do minimum kadrowego nauczyciel akademicki posiada stopień lub tytuł naukowy oraz/lub dorobek naukowy w zakresie danego kierunku studiów. Zajęcia dydaktyczne przydzielane są pracownikom naukowo-dydaktycznym na podstawie stopnia lub tytułu naukowego, ewentualnie dorobku naukowego i przygotowania praktycznego.

Obsady zajęć dydaktycznych dokonują dyrektorzy instytutów, uwzględniając kwalifikacje zawodowe poszczególnych nauczycieli akademickich, tj. ich specjalizację naukową, zainteresowania badawcze, dorobek naukowy w szczególności za ostatnie cztery lata. Podczas przydzielania zajęć dydaktycznych brane pod uwagę jest również doświadczenie wynikające z praktyki (badania społeczne, marketingowe, media). Nauczyciele akademicy składają raz w roku sprawozdania z działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej.

W ramach podnoszenia kwalifikacji najistotniejszy jest rozwój naukowy pracowników, co potwierdzone jest uzyskaniem przez nich stopnia lub tytułu naukowego. W roku akademickim 2015/2016 jedna osoba uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego i jedna stopień doktora.

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich odbywa się też przez przygotowywanie wniosków o finansowanie projektów badawczych, jak również poprzez odbywanie indywidualnych szkoleń zapewniających uzyskanie nowych umiejętności. W roku akademickim 2015/2016 pracownicy naukowo-dydaktyczni odbywali następujące szkolenia, staże i studia podyplomowe:

- studia podyplomowe w zakresie stosunków międzynarodowych (specjalizacja dyplomacja publiczna, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych),

¹ Dane dotyczące liczby studentów zgodnie ze stanem na dzień 15 października 2016.

- studia podyplomowe w języku polskim i angielskim - Dyplomacja kulturalna (Creative diplomacy). Collegium Civitas),
- kurs „Entrepreneurial Soft Skills and Train the Trainer Program for PhDs and Young Scientists” , The University of Alberta, School of Business, Kanada,
- Szkolenie „Weź kurs na ewaluację”, Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne,
- Warsztaty „Autopromocja - praktyczne zwiększanie widoczności prac naukowych w Internecie”, Fundacja SocLab/Repozytorium UwB,
- Szkoła letnia Centro de Estudos Sociais (CES) da Universidade de Coimbra "Artistic and other Creative Practices as Drivers for Urban Resilience", Espinho, Portugalia,
- Kurs producencko-kuratorski w Laboratorium Nowych Praktyk Teatralnych SWPS w Warszawie,
- Kurs pedagogiczny, Centrum Edukacji Ustawicznej UwB.

Nadal realizowane są projekty NCN i NPRH. W sprawozdawanym roku akademickim prowadzono sześć projektów (plus jeden diamentowy grant doktoranta), z czego dwie umowy zawarto w 2016 roku.

Warta odnotowania jest realizacja projektu międzynarodowego pt. *Fostering Competencies Development in Belarusian Higher Education (FOSTERC)*, w którym Uniwersytet w Białymstoku pozostaje jednym z 15 partnerów, a kierownikiem merytorycznym zespołu projektowego UwB została dr hab. Małgorzata Dajnowicz, prof. UwB. Projekt dotyczy wdrożenia europejskich standardów kształcenia w sieci uczelni białoruskich, w tym przygotowania rekomendacji dla uniwersytetów Białorusi w zakresie standardów jakości i efektów kształcenia według modelu europejskiego.

Wnioski (rekomendacje dla WSZiDJK):

Zwiększenie zakresu działań umożliwiających podniesienie kompetencji pracowników naukowo – dydaktycznych;

Realizacja rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego:

Rekomendacja:

Podjęcie starań o aktywniejsze zewnętrzne finansowanie badań i projektów których celem jest podnoszenie kwalifikacji pracowników naukowo-dydaktycznych.

Realizacja: W roku akademickim 2015/2016 przygotowano wniosek o dofinansowanie kursów podnoszących kwalifikacje pracowników naukowo-dydaktycznych, złożony we wrześniu 2016 roku w NCBiR. W kursach dokształcających, prowadzonych przez polskich i zagranicznych specjalistów z wybranych dziedzin ma uczestniczyć w latach 2017-2019 około 40 pracowników Wydziału Historyczno – Socjologicznego.

2. OCENA PROCESU KSZTAŁCENIA

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Wyniki ankiet wypełnianych przez studentów drogą elektroniczną:

Uzyskano opinie od 46 osób, które prawidłowo wypełniły ankietę. W liczbie tej zawarci są również słuchacze studiów doktoranckich.

Pierwsze pytanie dotyczyło ogólnej oceny studiów na Wydziale Historyczno-Socjologicznym i stanowiło baterię sześciu bardziej szczegółowych twierdzeń, do których ankietowani odnosili się w pięciostopniowej skali (od *zdecydowanie tak* do *zdecydowanie nie*). Biorąc pod uwagę opinie wszystkich badanych osób, możemy stwierdzić, że ponad 80% z nich jest zadowolona z odbywanych studiów. Odpowiedzi negatywnych było łącznie około 6,5%, natomiast 8,7% ankietowanych udzieliło odpowiedzi neutralnej. W przypadku kolejnego zagadnienia, tj. dostępności pomocy naukowych i sprzętu dydaktycznego, najwięcej było odpowiedzi „raczej pozytywnych” (43,5%), jednakże na drugim miejscu znalazła się odpowiedź „raczej nie” (30,4%), na co mogło mieć wpływ starzejące się wyposażenie pracowni komputerowej. Studenci na ogół pozytywnie wypowiadali się na temat sposobu prowadzenia zajęć i stosowanych metod nauczania, jakkolwiek około 37% z nich wskazało na konieczność zmiany oferty przedmiotów dodatkowych. Badani studenci dość jednoznacznie wskazują na potrzebę wprowadzania większej liczby przedmiotów o charakterze praktycznym, co znajduje odzwierciedlenie w nowych planach studiów, uruchamianych specjalnościach i modułach praktycznych w programach kształcenia. Warto zwrócić uwagę również na pewne tendencje w wybieranych przez studentów ścieżkach edukacyjnych. Z jednej strony postuluje się więcej zajęć praktycznych, z drugiej, gdy są już uruchamiane, nie zawsze cieszą się dużym zainteresowaniem. Takie sygnały motywują władze jednostek naukowych do modyfikacji programów w kierunku większego zainteresowania studentów. Z drugiej strony, mniejsza popularność pewnych specjalności czy modułów nie musi być pochodną ich nieprzydatności, ale skłonności niektórych studentów do wybierania łatwiejszej ścieżki zaliczenia zajęć.

Tabela 1, Ogólna ocena kierunków studiów na Wydziale Historyczno-Socjologicznym UwB

	zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
a) Czy biorąc pod uwagę wszystkie możliwe do pomyślenia aspekty procesu kształcenia, jesteś zadowolony(a) z odbywanych studiów?	23,9%	60,9%	8,7%	2,2%	4,3%
b) Czy uważasz, że dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu jest wystarczająca?	4,3%	43,5%	13,0%	30,4%	8,7%
c) Czy uważasz, że sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania są na ogół odpowiednie?	23,9%	60,9%	8,7%	4,3%	2,2%
d) Czy uważasz, że oferta wyboru przedmiotów dodatkowych (fakultetów, wykładów monograficznych itp.) jest wystarczająca?	8,7%	30,4%	23,9%	23,9%	13,0%
e) Czy uważasz, że na Twoich studiach powinno być więcej zajęć praktycznych niż obecnie?	50,0%	19,6%	15,2%	13,0%	2,2%
f) Czy zależałoby Ci na tym, by intensywność nauki na Twoim kierunku była większa niż obecnie?	10,9%	15,2%	39,1%	21,7%	13,0%

W dalszej kolejności zapytano o ocenę poszczególnych elementów dydaktyki prowadzonej na wydziale. Analizie poddano dziewięć wymiarów, które oceniano w pięciostopniowej skali. Analiza tabeli 2, zawierającej szczegółowe zestawienia, prowadzi do spostrzeżenia, że studenci poszczególne aspekty procesu nauczania oceniają zwykle dobrze. Najwięcej najwyższych ocen (42,2%) uzyskały konsultacje, co może wskazywać na ich wysoki poziom. Dostępność prowadzących na dyżurach i życzliwy kontakt ze studentami są niezbędne w prawidłowym kształtowaniu procesu dydaktycznego, nie mniej ważne niż profesjonalizm na zajęciach. Wysokie oceny uzyskały też wykłady i ćwiczenia.

Nieco słabiej oceniona została przydatność zadań do samodzielnego przygotowania. W tej kategorii było też względnie najwięcej ocen „przeciętnych” (ok. 28%). W stosunku do lat ubiegłych poprawiła się ocena lektoratów języków obcych, niemniej jednak z powodu niewielkiej liczebności próby należy zachować dużą ostrożność przy uogólnianiu powyższych wniosków.

Tabela 2, Ocena poszczególnych elementów procesu dydaktycznego według studentów studiów licencjackich i magisterskich

Jak ocenil(a)byś poszczególne elementy procesu dydaktycznego na Twoim kierunku?	bardzo dobrze	dobrze	przeciętnie	źle	bardzo źle	nie dotyczy
a) wykłady obowiązkowe	28,9%	48,9%	15,6%	0,0%	0,0%	6,7%
b) ćwiczenia i konwersatoria obowiązkowe	32,6%	50,0%	17,4%	0,0%	0,0%	0,0%
c) seminaria i proseminaria	15,6%	20,0%	11,1%	2,2%	0,0%	51,1%
d) przedmioty fakultatywne	26,1%	37,0%	8,7%	2,2%	4,3%	21,7%
e) lektoraty	28,3%	41,3%	21,7%	2,2%	2,2%	4,3%
f) warsztaty i laboratoria	13,0%	21,7%	10,9%	0,0%	0,0%	54,3%
g) praktyki i zajęcia poza uczelnią	13,3%	13,3%	6,7%	4,4%	4,4%	57,8%
h) sensowność i przydatność prac zadawanych do samodzielnego przygotowania lub opracowania	17,4%	39,1%	28,3%	4,3%	2,2%	8,7%
i) indywidualne konsultacje	42,2%	33,3%	13,3%	0,0%	2,2%	8,9%

Wnioski (rekomendacje dla WSZiDJK):

1. Poszerzanie oferty przedmiotów realizowanych w języku obcym, które byłyby skierowane nie tylko do studentów przyjeżdżających w ramach wymiany międzynarodowej
2. Zwiększenie liczby przedmiotów z uwzględnieniem treści o charakterze praktycznym

Realizacja rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego:

Rekomendacja

Konieczność dalszej poprawy poziomu nauczania języków obcych.

Realizacja:

W ramach projektu podnoszącego kwalifikacje naukowo-dydaktyczne pracowników UwB, złożonego we wrześniu 2016 roku w NCBiR przewidziano zaawansowane kursy podnoszące wyłącznie kompetencje językowe pracowników.

3. OCENA JAKOŚCI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Analiza protokołów hospitacji zajęć

W roku akademickim 2015/2016 roku na Wydziale Historyczno-Socjologicznym dokonano hospitacji łącznie 8 pracowników naukowo-dydaktycznych. W Instytucie Historii i Nauk Politycznych przeprowadzono hospitacje zajęć u 4 pracowników. W Instytucie Socjologii i Kognitywistyki przeprowadzono 4 hospitacje zajęć. Poziom ocenianych zajęć – bardzo wysoki, pozytywny, wyróżniający, brak uwag i konkretnych zaleceń.

Analiza wyników ankietowania dotyczących oceny jakości zajęć dydaktycznych

Jednym z działań prowadzonych w ramach wydziałowego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia jest monitorowanie opinii studentów w zakresie różnych aspektów związanych ze studiowaniem na Uniwersytecie w Białymstoku i na Wydziale Historyczno-Socjologicznym. Standardowym narzędziem pozwalającym ewaluować jakość kształcenia jest ankieta, którą studenci wypełniają po zakończeniu cyklu dydaktycznego za pośrednictwem systemu USOS. W roku akademickim 2015/2016 wśród studentów i doktorantów wypełnionych zostało 856 kwestionariuszy przez 208 badanych (co stanowi 26,7% uprawnionych oraz 13,6% ankiet). Warto odnotować, że frekwencja jest większa niż w poprzednim roku akademickim, ale wciąż daleka pożądaney.

Ocenie podlegało dwanaście wymiarów związanych z prowadzonymi zajęciami. Dziewięć z nich oceniano na skali 1 – 5, z kolei poziom wymagań badany był na skali trzypunktowej, a w przypadku pytania o liczbę zajęć opuszczonych przez prowadzącego studenci mieli do wyboru dwie możliwe odpowiedzi. Ostatni wymiar dotyczył liczby opuszczonych i nieodrobionych zajęć, w którym najwyższa wartość (3) oznaczała liczbę nieodpracowanych zajęć przekraczającą dwa.

Tabela 3, Zbiorcza ocena nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na Wydziale Historyczno-Socjologicznym

	skala 1-5									skala 1-3
	Przygotowanie prowadzącego do zajęć	Punktualność prowadzącego	Klarowność wykładanego materiału	Pomysłowość metod przekazywania wiedzy	Nastawienie do studenta (życzliwość)	Dostępność w trakcie dyżurów	Jasność kryteriów zaliczenia	Obiektywność oceniania	Inspirowanie do samodzielnego myślenia	Poziom stawianych wymagań (1 - oznacza niskie, 2 - oznacza średnie, 3 - oznacza wysokie)
pracownicy WHS	4,71	4,62	4,44	4,17	4,56	4,69	4,71	4,56	4,39	2,48
pracownicy innych jednostek	4,71	4,74	4,55	4,31	4,73	4,74	4,78	4,72	4,42	2,29

Z analizy opinii studentów wynika, że zajęcia na Wydziale Historyczno-Socjologicznym prowadzone są w większości prawidłowo uzyskując noty powyżej 4,0 w skali 1-5.

Komentarze i uwagi były w większości pozytywne, np. „Ciekawe zajęcia z dużą ilością materiału. Materiał porusza kwestie obecne, przez co zajęcia stają się atrakcyjniejsze”; „Zajęcia są interesujące, wykładowca życzliwy, wyrozumiały, prostudencki”; „Zajęcia niezwykle interesujące. Zmuszają do samodzielnego myślenia i poszukiwania odpowiedzi na filozoficzne zagadnienia”; „Dobrze zorganizowany nauczyciel akademicki”.

Wnioski (rekomendacje dla WSZiDJK):

1. Doskonalenie procesu oceniania pracowników naukowo–dydaktycznych poprzez skonkretyzowanie w uwagach wnoszonych przez osobę hospitującą zajęcia zaleceń wobec prowadzonych zajęć i osoby hospitowanej;
2. Koordynacja harmonogramu urlopów wypoczynkowych w kierunku umożliwiającym dostępność kadry naukowo – dydaktycznej w sesji podstawowej i poprawkowej;
3. Przeprowadzanie rozmów dyscyplinujących z pracownikami słabo ocenionymi przez studentów, wobec których uwagi krytyczne powtarzają się w wielu ankietach, pozostają zbieżne (o podobnej treści krytycznej) z uwagami z ubiegłego roku akademickiego;

Realizacja rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. Rekomendacja:

Kontynuowanie działań motywujących pracowników do podnoszenia jakości dydaktyki.

Realizacja:

Podobnie jak w przypadku poprzednich transz podwyżek płac pracowników naukowo-dydaktycznych, również w przypadku ostatniej, przyznanej w roku akademickim 2015/2016, jedną ze składowych decydujących o wysokości podwyżki była jakość pracy dydaktycznej pracownika, mierzona wynikami uzyskanymi w ankietach ewaluacyjnych wypełnianych w systemie USOS przez studentów.

2. Rekomendacja:

Z uwagi na malejącą frekwencję należy zwiększyć wsparcie ze strony instytutów w ewaluacji jakości kształcenia (zwiększenie frekwencji podczas wypełniania ankiet), jak również podjęcie wysiłków na rzecz zwiększenia znaczenia ewaluacji jakości kształcenia w świadomości studentów (działania komunikacyjne).

Realizacja:

Podczas zebrania z opiekunami poszczególnych roczników w październiku 2015 roku pouczono ich o konieczności mobilizowania studentów do wypełniania ankiet ewaluacyjnych pod koniec każdego semestru.

4. MONITOROWANIE WARUNKÓW KSZTAŁCENIA I ORGANIZACJI STUDIÓW

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Ocena zasobów bibliotecznych

Uniwersytet w Białymstoku posiada nowoczesną i dobrze wyposażoną Bibliotekę Uniwersytecką im. Jerzego Giedroycia. Dodatkowo pracownicy i studenci wydziału Historyczno-Socjologicznego mają możliwość korzystania z biblioteki wydziałowej. W Białymstoku istnieje dodatkowo kilka innych bibliotek zawierających zbiory, które można wykorzystać podczas studiów lub w pracy naukowej. Poniższa tabela przedstawia częstotliwość korzystania z zasobów bibliotecznych zadeklarowaną przez studentów wydziału.

Tabela 4, Częstotliwość korzystania z bibliotek w deklaracjach studentów studiów licencjackich, magisterskich i doktoranckich

Częstotliwość korzystania z biblioteki	Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia	Biblioteka Wydziału Historyczno-Socjologicznego UwB	Inna biblioteka
Przynajmniej kilka razy w tygodniu	2,3%	25,6%	4,7%
Kilka razy w miesiącu	16,3%	30,2%	27,9%
Kilka razy w roku	44,2%	32,6%	27,9%
Rzadziej	37,2%	11,6%	39,5%

Studenci korzystają z bibliotek nieregularnie. Większość studentów wskazała, że korzysta z Biblioteki Uniwersyteckiej co najwyżej kilka razy w roku. Wyraźnie częściej wykorzystywane są zasoby Biblioteki Wydziału, choć i tutaj najczęściej wybieraną odpowiedzią było „kilka razy w roku” (32,6%). Niemniej jednak, prawie tyle samo wskazań (30,2%) miała odpowiedź „kilka razy w miesiącu”.

Poniższa tabela przedstawia ocenę wybranych aspektów korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej oraz Biblioteki Wydziału Historyczno-Socjologicznego.

Tabela 5, Ocena bibliotek w deklaracjach studentów studiów licencjackich, magisterskich i doktoranckich

Ocena wybranych aspektów korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej oraz Biblioteki Wydziału Historyczno-Socjologicznego	Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia			Biblioteka Wydziału Historyczno-Socjologicznego UwB		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Dostępność lektur obowiązkowych	4,34	4,21	3,15	4,22	3,84	3,38
Bogactwo księgozbioru	4,47	3,97	3,46	4,31	3,68	3,62
Aktualność księgozbioru	4,40	4,00	3,15	4,18	3,69	3,31
Sprawność obsługi	4,54	4,19	3,92	4,34	4,06	4,23
Przyjazność obsługi	4,57	4,19	3,92	4,30	3,97	4,08
Godziny otwarcia	4,59	4,18	3,69	4,41	3,94	3,85
Warunki do pracy	4,61	4,41	3,77	4,24	4,11	3,58

Możliwość kopiowania tekstów	4,38	4,06	2,54	3,57	3,44	2,15
Możliwość korzystania z Internetu i tekstów elektronicznych	4,39	4,12	3,62	4,23	3,84	3,77
Średnia ocena	4,47	4,15	3,47	4,20	3,84	3,55

Pomimo ogólnie spadających ocen studenci docenili przede wszystkim sprawność i przyjazność obsługi w bibliotekach, w dalszej kolejności wskazując na bogactwo księgozbioru, godziny otwarcia i warunki do pracy, w tym możliwości korzystania z Internetu. Należy zauważyć, że w świetle tej ankiety obie biblioteki pogorszyły swoje oceny w stosunku do roku poprzedniego. Z powodu niewielkiej liczebności próby i braków odpowiedzi na niektóre pytania (w tym oceny biblioteki) trudno mówić o trwałości zaobserwowanych tendencji.

Ocena infrastruktury dydaktycznej

Nieodłącznym elementem wpływającym na jakość kształcenia jest infrastruktura dydaktyczna (Tabele 10-13). We wszystkich aspektach dominują oceny pozytywne. W przypadku laboratorium większość ankietowanych wybrała odpowiedź „nie dotyczy”. Dostęp do Internetu oceniany był na ogół dobrze. Oceny negatywne nie przekroczyły 13%. Jest on zapewniany w Bibliotece Wydziału, w pracowni komputerowej oraz przez sieć bezprzewodową WiFi za pośrednictwem systemu EDUROAM.

Tabela 6, Ocena jakości infrastruktury dydaktycznej według studentów

Jak ocenił(a)byś jakość infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie nauczania?	bardzo dobrze	dobrze	przeciętnie	źle	bardzo źle	nie dotyczy
a) sale wykładowe	8,7%	45,7%	30,4%	15,2%	0,0%	0,0%
b) sale ćwiczeniowe	0,0%	35,6%	37,8%	22,2%	2,2%	2,2%
c) środki audiowizualne i multimedialne	4,3%	34,8%	43,5%	10,9%	0,0%	6,5%
d) wyposażenie laboratorium	0,0%	8,7%	13,0%	15,2%	4,3%	58,7%
e) dostęp do Internetu	13,0%	45,7%	17,4%	4,3%	8,7%	10,9%

Jednym z elementów infrastruktury dydaktycznej są pracownie komputerowe dostępne na wydziale. Poniższa tabela prezentuje częstotliwość korzystania z pracowni komputerowej zadeklarowaną przez studentów wydziału.

Tabela 7, Deklaracje częstotliwości korzystania z pracowni komputerowej według studentów

Jak często korzystasz z pracowni komputerowej?	Procent	Procent skumulowany
Kilka razy w miesiącu	14,0	14,0
Kilka razy w semestrze	30,2	44,2
Rzadziej	30,2	74,4
W ogóle nie korzystam	25,6	100,0
Ogółem	100,0	

Ponad 25% studentów zadeklarowało że z pracowni komputerowej nie korzysta w ogóle, kolejne 30% czyni to rzadziej, niż kilka razy w semestrze. Najpewniej jest to spowodowane istnieniem w budynku wydziału sieci bezprzewodowej, dzięki której z Internetem można się połączyć z niemal każdego pomieszczenia. Ogólna ocena pracowni komputerowej jest względnie dobra, jakkolwiek pogorszyła się w stosunku do lat poprzednich. W chwili obecnej potrzebna jest bardzo pilna modernizacja zarówno sprzętowa, jak i programowa. Większość komputerów pracuje pod kontrolą systemu Windows XP, który przestał być rozwijany w roku 2014, a ich konfiguracja sprzętowa nie pozwala na uruchomienie nowszych systemów. Co więcej, niektóre stosowane w dydaktyce programy (np. SPSS) wkrótce przestaną pracować na obecnie zainstalowanej wersji systemu. Oznacza to, że bez pilnej modernizacji sprzętowo-programowej zagrożony jest proces dydaktyczny w zakresie podstawowych pakietów statystycznych.

Tabela 8, Ogólna ocena funkcjonowania pracowni komputerowej według studentów

Ogólna ocena funkcjonowania pracowni komputerowej	Procent	Procent skumulowany
bardzo dobra	9,3	9,3
dobra	34,9	44,2
przeciętna	16,3	60,5
zła	16,3	76,7
bardzo zła	0	76,7
nie mam zdania	23,3	100,0
ogółem	100,0	

Tabela 9, Szczegółowa ocena funkcjonowania pracowni komputerowej według studentów

	zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
Czy godziny otwarcia umożliwiają efektywne korzystanie z pracowni?	4,7%	46,5%	39,5%	7,0%	2,3%
Czy ilość stanowisk komputerowych jest wystarczająca?	4,7%	27,9%	23,3%	27,9%	16,3%
Czy stanowisko komputerowe spełnia twoje oczekiwania efektywnego korzystania z pracowni?	4,7%	34,9%	27,9%	14,0%	18,6%
Czy w razie potrzeby pracownicy pracowni udzielają fachowej pomocy?	32,6%	48,8%	14,0%	2,3%	2,3%

Jakkolwiek wymiary funkcjonowania pracowni komputerowej zostały ocenione pozytywnie, to stosunkowo duża liczba respondentów wskazuje na fakt, że niewystarczająca jest w pracowni liczba stanowisk do pracy oraz, że ich jakość nie jest najlepsza. W pytaniu otwartym zwracano uwagę przede wszystkim na konieczność modernizacji technicznej pracowni – wymiany sprzętu na nowocześniejszy i szybszy. Oprócz „subiektywnych” odczuć użytkowników pracowni należy wziąć pod uwagę „obiektywne” czynniki związane z zainstalowanym na komputerach oprogramowaniem – na używanym obecnie systemie

operacyjnym wkrótce nie będzie można instalować nowszych wersji programu SPSS, a konfiguracja sprzętowa nie pozwala na używanie nowszych wersji systemu Windows.

Ocena dostępności i przejrzystości informacji na temat kształcenia

Aktualnie podstawowym źródłem informacji i repozytorium zasobów (plany studiów, rozkłady zajęć, programy kształcenia, informacje o praktykach i inne) są strony internetowe. Poniższe tabele odnoszą się do stron wydziału (strona wydziału oraz strony poszczególnych instytutów). Pierwsza z nich obrazuje częstotliwość korzystania ze stron internetowych przez studentów. Zdecydowana większość badanych odwiedza strony wydziałowe przynajmniej kilka razy w miesiącu (ponad 70%), a ponad 50% - kilka razy w tygodniu. Warto zwrócić uwagę, że zarówno Wydział jak i Instytuty prowadzą na Facebooku swoje fanpage, na których również zamieszczają ważne informacje związane z dydaktyką, co rozszerza grono odbiorców.

Tabela 10, Częstotliwość odwiedzin stron internetowych wydziału w deklaracjach studentów

Jak często odwiedzasz stronę internetową wydziału/instytutu?	Procent	Procent skumulowany
kilka razy w tygodniu	50,0	50,0
kilka razy w miesiącu	21,7	71,7
kilka razy w semestrze	23,9	95,7
rzadziej	4,3	100,0
ogółem	100,0	

Ocena zawartości stron internetowych na wydziale wypada ogólnie pozytywnie. Przede wszystkim wysoko ocenia się dostępność informacji dotyczących programów studiów oraz harmonogramów zajęć. Z kolei stosunkowo najwięcej zastrzeżeń budzą kryteria zaliczenia i treści programowe przedmiotów.

Tabela 11, Ocena zawartości stron internetowych wydziału według studentów

Czy zawarte na stronie internetowej Twojego wydziału/instytutu informacje zapewniają uzyskanie wiedzy dotyczącej:	zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
a) oferowanych poziomów i form kształcenia?	39,1%	54,3%	4,3%	2,2%	0,0%
b) kwalifikacji zawodowych absolwentów?	19,6%	41,3%	26,1%	4,3%	8,7%
c) jakości kształcenia potwierdzonej przyznanymi jednostce certyfikatami?	15,2%	52,2%	21,7%	8,7%	2,2%
d) możliwości wyjazdu na inne uczelnie?	23,9%	32,6%	28,3%	4,3%	10,9%
e) programu i planu studiów?	45,7%	45,7%	4,3%	0,0%	4,3%
f) harmonogramu zajęć dydaktycznych?	54,3%	37,0%	8,7%	0,0%	0,0%
g) treści programowych przedmiotów?	30,4%	37,0%	17,4%	10,9%	4,3%
h) kryteriów oceny zaliczanych przedmiotów?	19,6%	37,0%	19,6%	17,4%	6,5%

Ocena organizacji zajęć

Kolejny blok pytań odnosił się do oceny pracy dziekanatu. Dotyczyły one częstotliwości odwiedzin, godzin otwarcia, jak również informacji przekazywanych przez pracowników. Ponadto, była możliwość wyrażenia własnej opinii w postaci odpowiedzi na pytanie otwarte.

Tabela 12, Częstotliwość odwiedzin dziekanatu celem załatwiania spraw według studentów

Jak często odwiedzasz dziekanat w celu załatwienia jakiejś sprawy?	Procent	Procent skumulowany
przynajmniej kilka razy w tygodniu	0	0
kilka razy w miesiącu	4,3	4,3
kilka razy w semestrze	58,7	63,0
rzadziej	37,0	100,0
ogółem	100,0	

W przypadku godzin otwarcia dla studentów, około 45% badanych stwierdziło, że obecne godziny otwarcia umożliwiają załatwienie wszystkich spraw, co jest wynikiem słabszym, niż w roku poprzednim (61%). Być może zatem warto rozważyć przeprowadzenie konsultacji z organizacjami studenckimi w celu ewentualnej zmiany godzin otwarcia dziekanatu.

Tabela 13, Opinie na temat godzin otwarcia dziekanatu według studentów

Czy godziny otwarcia dziekanatu umożliwiają sprawne załatwienie spraw?	Procent	Procent skumulowany
zdecydowanie tak	6,5	6,5
raczej tak	39,1	45,7
ani tak, ani nie	19,6	65,2
raczej nie	28,3	93,5
zdecydowanie nie	6,5	100,0
Ogółem	100,0	

Nie było większych zastrzeżeń co do merytorycznego poziomu pracy dziekanatu rozumianego jako zakres informacji przekazywanych studentom. Większość osób, która wzięła udział w badaniu stwierdziła, że we wszystkich analizowanych aspektach informacje były przekazywane w sposób wyczerpujący.

Tabela 14, Opinie na temat informacji przekazywanych przez pracowników dziekanatu według studentów

Czy niżej wymienione informacje przekazywane są przez pracowników dziekanatu w sposób wyczerpujący?	zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
informacje dotyczące toku studiów	26,1%	50,0%	15,2%	6,5%	2,2%
informacje dotyczące spraw stypendialnych	26,1%	54,3%	8,7%	2,2%	8,7%
informacje dotyczące opłat za studia	28,3%	54,3%	13,0%	2,2%	2,2%

Ostatnie pytanie dotyczyło ogólnej oceny pracy dziekanatu. Tabela 15 ukazuje, że ponad 60% ankietowanych studentów wystawiło ocenę przynajmniej dobrą. Odsetek ocen negatywnych wyniósł razem około 10%.

Tabela 15, Ogólna ocena pracy dziekanatu według studentów

Ogólna ocena pracy dziekanatu	Procent
bardzo dobra	10,9
dobra	52,2
przeciętna	17,4
zła	8,7
bardzo zła	2,2
nie mam zdania	8,7
ogółem	100,0

Wśród komentarzy pojawiały się głównie postulaty wydłużenia godzin pracy dziekanatu. Takie zabiegi były już czynione w latach ubiegłych. Ewentualne zmiany wymagałyby podjęcia dodatkowych konsultacji.

Na dwóch kierunkach prowadzonych przez Instytut Historii i Nauk Politycznych studiują studenci z grupy wiekowej „40+”. Są to Studia wschodnie i Historia. Studenci tych kierunków zgłaszali problemy z organizacją studiów. Z powodu niedużej liczebności roczników niekiedy trudno było pogodzić (często rozbieżne) oczekiwania studenckiej młodzieży i grupy „40+”, odnoszące się do terminów zajęć, z wymaganymi przez uczelnię wysokimi limitami liczebności grup ćwiczeniowych.

Wnioski (rekomendacje dla WSZiDJK):

1. Pilna modernizacja sprzętowo-programowa pracowni komputerowej
2. Pozyskanie zewnętrznych środków na realizację w/w celu.
3. Regularne konsultowanie godzin pracy dziekanatu ze studentami
4. Zwiększenie stopnia wykorzystania systemu USOS w celu usprawnienia komunikacji ze studentami.
5. Podjęcie starań o zorganizowanie (pomoc formalną) odbywanych przez studentów praktyk zawodowych;

Realizacja rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. **Rekomendacja:** Położenie większego nacisku na publikowanie i aktualizowanie informacji dotyczących dydaktyki (plany i programy studiów, sylabusy)

Realizacja:

Kompletne informacje dotyczące programów studiów i prowadzonych kursów dostępne są na stronach IHiNP, ISiK oraz KFiE. Studenci mogą korzystać z informacji zawartych w systemie USOS. Informacje w formie papierowej są dostępne na tablicach ogłoszeń poszczególnych instytutów. W komunikacji wykorzystywana jest również poczta elektroniczna oraz portale społecznościowe.

- 2. Rekomendacja:** Dołożenie większych starań nad wykorzystaniem systemu USOS w obsłudze studiów

Realizacja: Od roku akademickiego 2016/2017 zaplanowano wprowadzenie obowiązku umieszczania sylabusów i terminów konsultacji w systemie USOS.

5. OCENA MOBILNOŚCI STUDENTÓW

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

W roku akademickim 2014/15 z oferty programu LPP Erasmus skorzystało 5 studentów Wydziału. Na Wydziale Historyczno-Socjologicznym w roku akademickim 2015/2016 studiowało łącznie 14 studentów z zagranicy. Także 2 pracowników Wydziału wyjeżdżało w ramach programu LPP Erasmus. Ponadto, jeden student i jeden pracownik odbywali praktyki na uczelni zagranicznej, a dwóch pracowników z zagranicy prowadziło zajęcia na naszym Wydziale.

Program MOST nie był uruchomiony z powodu braku zainteresowania ze strony studentów.

Jak wynika z poniższej tabeli studenci bardzo pozytywnie ocenili organizację studiów na Wydziale Historyczno-Socjologicznym w ramach Programu LLP Erasmus. Najwyżej ocenili komunikację z koordynatorem oraz organizację przyjazdu (100% satysfakcji). Najmniej satysfakcjonujący okazał się wybór przedmiotów. W ich opinii proponowana lista przedmiotów była zbyt skromna i nie oddawała w pełni specyfiki studiów na naszym wydziale, oraz nie do końca odpowiadała ich oczekiwaniom.

Tabela 16, Ocena organizacji studiów w ramach Programu LLP Erasmus w opinii jego studentów

Kategoria	Satysfakcjonująca [%]	Niesatysfakcjonująca [%]
Komunikacja z koordynatorem programu	100	-
Organizacja przyjazdu	100	-
Wybór przedmiotów	80	20
Warunki w akademiku	80	20

Prawie wszystkie aspekty pracy kadry naukowej zostały ocenione jako satysfakcjonujące (Tabela 17)

Tabela 17, Ocena pracy kadry wydziału Historyczno-Socjologicznego UwB w opinii studentów Erasmusa

Kategoria	Satysfakcjonująca [%]	Niesatysfakcjonująca [%]
Aktywizacja studentów podczas zajęć przez wykładowców	100	-
Kontakt wykładowców ze studentami	100	-
Poziom wymagań wykładowców przez studentów	100	-
Poziom (jakość) prowadzonych zajęć przez wykładowców	100	-
Zróżnicowanie metod/materiałów i pomocy	100	-

dydaktycznych wykorzystywanych podczas zajęć		
--	--	--

Funkcjonowanie dziekanatu i biblioteki studenci ocenili pozytywnie.

Tabela 18, Ocena organizacji procesu kształcenia

Kategoria	Satysfakcjonująca [%]	Niesatysfakcjonująca [%]
Funkcjonowanie dziekanatu	100	-
Funkcjonowanie biblioteki	100	-
Funkcjonowanie pracowni komputerowej	80	20

Wnioski (rekomendacje dla WSZiDJK):

1. Wykonanie rekomendacji przekazanych w roku poprzednim

Realizacja rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego:

Rekomendacja:

Podjęcie starań o zorganizowanie współpracy zagranicznej (poprzez finansowanie zewnętrzne - granty) odzwierciedlonej w realizacji projektów o charakterze edukacyjnym, upowszechniających ofertę edukacyjną Wydziału za granicą, zwłaszcza w krajach za wschodnią granicą Polski.

Realizacja:

Nie udało się zrealizować rekomendacji. Promocja Wydziału za granicą w dalszym ciągu ogranicza się do indywidualnych starań poszczególnych pracowników, zachęcanych do promowania Wydziału podczas kwerend, stypendiów i innych wyjazdów naukowych za granicę.

6. UZYSKIWANIE OPINII ABSOLWENTÓW UCZELNI O PRZEBIEGU ODBITYCH STUDIÓW

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Na Wydziale Historyczno – Socjologicznym, w ramach ewaluacji procesu nauczania przeprowadzono w okresie marzec - wrzesień 2016 roku badania ankietowe na próbie absolwentów Wydziału Historyczno – Socjologicznego. Celem badań było zebranie opinii absolwentów na temat przydatności na rynku pracy danego kierunku studiów, procesu dydaktycznego i kompetencji nauczycieli akademickich i innych pracowników UwB.

W badaniu wzięło udział 77 absolwentów WHS, w tym 21 absolwentów kierunku Historia, 8 absolwentów kierunku Socjologia, 23 absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe, 8 absolwent kierunku Filozofia i 17 absolwentów, którzy nie podali nazwy ukończonego kierunku.

Tabela 19, Ocena przydatności studiów na Wydziale Historyczno-Socjologicznym w opinii absolwentów

Jak sądzisz, w jakim stopniu odbyte przez Ciebie studia pozwoliły na rozwinięcie:	Bardzo dużym	Dużym	Średnim	Małym	Bardzo małym
	[% badanych]				
Znajomości zagadnień teoretycznych	26,0	51,9	19,5	1,3	1,3
Umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów	9,1	26,0	40,3	14,3	10,4
Zdolności do wykonywania konkretnych zawodów	5,2	16,9	28,6	27,3	22,1
Umiejętności pracy zespołowej	13,0	35,1	31,2	13,0	7,8
Umiejętności komunikacyjnych z innymi ludźmi	22,1	44,2	24,7	3,9	5,2
Umiejętności samodzielnego dokształcania się	28,6	37,7	26,0	5,2	2,6
Orientacji i wiedzy o świecie	24,7	51,9	18,2	5,2	0,0
Możliwości realizacji własnych zainteresowań	24,7	35,1	28,6	7,8	3,9

Zdecydowana większość ankietowanych absolwentów zadeklarowała opanowanie w stopniu bardzo dużym lub dużym aż sześciu z ośmiu umiejętności. Mocną stroną absolwentów Wydziału Historyczno-Socjologicznego są przede wszystkim: znajomość zagadnień teoretycznych, umiejętności pracy zespołowej, umiejętności komunikacyjne z innymi ludźmi, umiejętności samodzielnego dokształcania się, poziom orientacji i wiedzy o świecie oraz poziom realizacji własnych zainteresowań. Relatywnie w najmniejszym stopniu (małym lub bardzo małym) absolwenci rozwinięli umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów (24,7% absolwentów) oraz zdolności do wykonywania konkretnych zawodów (49,4% absolwentów). Z rozkładu odpowiedzi wynika, że system kształcenia oferowany przez WHS odpowiada profilowi akademickiemu, a tym samym oparty jest w znacznym stopniu na teorii, przygotowując jednocześnie do dalszego kształcenia lub wykonywania pracy wymagającej wysokich umiejętności.

Tabela 20, Ocena poszczególnych elementów procesu dydaktycznego w opinii absolwentów Wydziału Historyczno-Socjologicznego

Jak ocenił(a)byś poszczególne elementy procesu dydaktycznego na Twoim kierunku:	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy
	[% badanych]					
Wykłady obowiązkowe	16,9	45,5	31,2	5,2	1,3	0,0
Ćwiczenia i konwersatoria obowiązkowe	20,8	45,5	28,6	2,6	1,3	1,3
Seminaria i proseminaria	39,0	32,5	16,9	7,8	1,3	2,6
Przedmioty fakultatywne	23,4	39,0	24,7	6,5	5,2	1,3
Lektoraty	24,7	32,5	22,1	6,5	5,2	9,1
Warsztaty i laboratoria	7,8	22,1	13,0	2,6	1,3	53,2
Praktyki i zajęcia poza uczelnią	13,0	19,	15,6	3,9	11,7	36,4
Indywidualne konsultacje	29,9	39,0	13,0	3,9	0,0	14,3
Organizacja studiów (rozkład zajęć, itp.)	9,1	40,3	27,3	14,3	9,1	0,0

W grupie poszczególnych elementów procesu dydaktycznego najwyższe oceny przydatności otrzymały ćwiczenia i konwersatoria. Aż 20,8% oraz 45,5% absolwentów oceniła tę formę zajęć odpowiednio bardzo dobrze oraz dobrze. W dalszej kolejności wysokie oceny (bardzo dobrze, i dobrze) otrzymały seminaria i proseminaria (71,5%), indywidualne konsultacje (68,9% absolwentów) oraz przedmioty fakultatywne (62,4%). Przeciętnie oceniono przede wszystkim wykłady obowiązkowe (31,2% respondentów). Relatywnie najslabiej (źle i bardzo źle) oceniono praktyki i zajęcia poza uczelnią (15,6% absolwentów) oraz lektoraty (11,7% absolwentów). Zdecydowanie najslabiej oceniono organizację studiów, w tym rozkład zajęć. Aż 23,4% respondentów ten element procesu dydaktycznego oceniło źle lub bardzo źle. Ponad połowa badanych absolwentów (53,2%) nie miała styczności z warsztatami i laboratoriami.

Powyższy rozkład odpowiedzi wskazuje na pogorszenie ocen wystawianych formą zajęć, jakimi są wykłady obowiązkowe oraz ćwiczenia i konwersatoria obowiązkowe. W roku akademickim 2014/2015, te formy zajęć były odpowiednio przez 30,9% i 20,6% ocenione przeciętnie, a w roku 2015/2016 odpowiednio przez 31,2% i 28,6%. Relatywnej poprawie uległy oceny przyznawane lektoratom oraz za organizację studiów, które bardzo dobrze i dobrze w roku akademickim 2014/2015 były ocenione odpowiednio przez 48,5% i 30,8% badanych absolwentów, zaś w roku 2015/2016 przez 57,2% i 49,4%. Pomimo dostrzegalnego trendu poprawy ocen za organizację studiów, niestety w dalszym ciągu ten element procesu dydaktycznego na Wydziale Historyczno-Socjologicznym podobnie jak w roku 2013/2014 i 2014/2015 jest oceniany relatywnie nisko.

Tabela 21, Ocena kompetencji nauczycieli akademickich i innych pracowników UwB

Jak oceniasz kompetencje nauczycieli akademickich i innych pracowników UwB na Twoim kierunku:	Wysoki poziom profesjonalizmu	Raczej wysoki poziom profesjonalizmu	Zróżnicowany poziom profesjonalizmu	Raczej niski poziom profesjonalizmu	Niski poziom profesjonalizmu
	[% badanych]				
Wśród samodzielnych pracowników naukowo – dydaktycznych (doktor habilitowany i profesor)	39,0	33,8	27,3	0,0	0,0
Wśród adiunktów i wykładowców (doktorów)	29,9	31,2	39,0	0,0	0,0
Wśród asystentów	22,1	32,5	40,3	3,9	1,3
Wśród pracowników administracji (dziekanat, sekretariat, itp.)	26,0	29,9	31,2	10,4	2,6

Absolwenci Wydziału Historyczno-Socjologicznego wskazują na wysoki i raczej wysoki poziom profesjonalizmu nauczycieli akademickich i innych pracowników UwB. Aż 72,8% respondentów zadeklarowało wysoki lub raczej wysoki poziom kompetencji samodzielnych pracowników naukowo – dydaktycznych (doktor habilitowany i profesor). Na wysoki lub raczej wysoki poziom profesjonalizmu adiunktów i wykładowców (doktorów) wskazało ponad 61,1% respondentów, zaś asystentów 54,6% respondentów. Ponad 55% respondent wysoko lub raczej wysoko ocenił profesjonalizm pracowników administracji wydziałowej.

Na przestrzeni ostatnich lat poziom ocen kompetencji nauczycieli akademickich i innych pracowników UwB na kierunkach prowadzonych przez wydział nie ulega zasadniczym zmianom. W porównaniu do roku 2014/2015 nieznacznie poprawiły się oceny

pracowników naukowo-dydaktycznych. Obecnie żaden badany absolwent nie ocenia profesjonalizmu samodzielnych pracowników oraz adiunktów i wykładowców na poziomach raczej niskim lub niskim, zaś w roku 2014/2015 oceny takie przyznało odpowiednio 1,5% i 4,4% absolwentów. Poprawie uległy również oceny profesjonalizmu asystentów. Na raczej niski lub niski poziom profesjonalizmu tej grupy pracowników w roku 2014/2015 wskazywało w sumie 10,3% badanych absolwentów, zaś w roku 2015/2016 już tylko 5,2%.

Tabela 22, Ocena wybranego kierunku studiów w opinii absolwentów Wydziału Historyczno-Socjologicznego

Czy gdybyś jeszcze raz zdawał(a) na studia, to wybrał(a)byś ten sam kierunek:	Tak	Raczej tak	Nie	Raczej nie
	[% badanych]			
	42,9	40,3	7,8	9,1

Ponad 40% respondentów zadeklarowało, że gdyby jeszcze raz zdawał(a) na studia to wybrałaby ponownie studiowany kierunek. Szczegółowy rozkład odpowiedzi wskazuje, że zdecydowanymi zwolennikami ponownego wyboru dotychczasowego kierunku studiów są absolwenci Historii i Filozofii. Kierunki te zdecydowanie lub raczej tak ponownie wybrałoby w sumie odpowiednio 95,2% i 87,5%. Pierwszy raz zwolennikami ponownego podjęcia studiów na tym samym kierunku okazali się studenci Stosunków międzynarodowych. Aż 21,7%% absolwentów tego kierunku wybrałaby go ponownie, zaś 52,2%% raczej tak. Podobnie, jak w roku ubiegłym bardzo często chęć ponownego wyboru tego samego kierunku deklarowali absolwenci kierunku Socjologia. Aż 25%% respondentów odpowiedziało, że wybrałoby ten sam kierunek, a 50% że raczej tak.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że na przestrzeni lat 2014/2015 oraz 2015/2016 zasadniczo zmniejszył się odsetek badanych absolwentów, którzy zdecydowanie nie i raczej nie wybrałoby ponownie studiowanego kierunku. W roku 2014/2015 22,1% respondentów nie wybrałoby ponownie studiowanego na WHS kierunku studiów, a co piąty raczej nie, zaś w roku 2015/2016 wskaźniki te wynosiły odpowiednio 7,8% i 9,1%.

Tabela 23, Ocena wybranej uczelni w opinii absolwentów Wydziału Historyczno-Socjologicznego

Czy gdybyś jeszcze raz zdawał(a) na studia, to wybrał(a)byś Uniwersytet w Białymstoku:	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie
	[% badanych]			
	54,5	32,5	5,2	7,8

W roku 2015/2016 podobnie, jak w poprzednim roku akademickim i roku 2013/2014, aż 87% respondentów zadeklarowała, że ponowna decyzja o wyborze uczelni również oznaczałaby wybór UwB. Tylko 13% respondentów wskazało, że wybierając ponownie uczelnie nie zdecydowałby się lub raczej nie zdecydowałby się na wybór UwB, wobec blisko 20% w roku 2014/2015.

Największymi entuzjastami studiowania na UwB są absolwenci kierunków Stosunków międzynarodowych, Socjologii i Filozofii. Ponad 95% absolwentów Stosunków międzynarodowych i po 87,5% absolwentów Socjologii i Filozofii ponownie wybrałoby lub raczej wybrałoby UwB, jako miejsce do studiowania.

W opinii respondentów, proces poprawy jakości kształcenia na kierunku Historia przede wszystkim wymaga:

- zwiększenia zakresu i tematyki zajęć fakultatywnych,
- wzrostu wymagań wobec studentów,
- dokładnego określenia dat i miejsca konsultacji kadry naukowo – dydaktycznej,
- dokładnego informowania studentów o warunkach zaliczenia przedmiotów,
- zajęć praktycznych, które pomogą zdobyć doświadczenie,
- uaktualnienia wiedzy studentów o zasadach obowiązujących w Regulaminie studiów na UwB.

Proces poprawy jakości kształcenia na kierunku Stosunki Międzynarodowe przede wszystkim wymaga:

- zwiększenia zakresu tematyki bieżących stosunków międzynarodowych kosztem zajęć z tematyką historyczną,
- zwiększenia zakresu zajęć praktycznych wraz z obowiązkowymi praktykami,
- przeorganizowania planów zajęć, tak aby mogły one kończyć się odpowiednio wcześniej w ciągu dnia.

Poprawa jakości nauczania na kierunku Socjologia zdaniem respondentów wymaga przede wszystkim:

- zwiększenia zakresu zajęć praktycznych, w tym przekazujących aktualną, zgodną z realiami gospodarczymi wiedzę i przygotowujących do podjęcia pracy w konkretnym zawodzie,
- doskonalenia planów studiów pod kątem jego dopasowywania do potrzeb lokalnego rynku pracy,
- usprawnić organizację studiów.

Poprawa jakości nauczania na kierunku Filozofia zdaniem respondentów wymaga przede wszystkim:

- doskonalenia kompetencji kadry naukowo – dydaktycznej,
- doskonalenia planów zajęć.

Wnioski:

Odbyte studia umożliwiły absolwentom Wydziału Historyczno-Socjologicznego zdobycie większości umiejętności zaplanowanych do osiągnięcia na studiach o profilu akademickim. Absolwenci WHS deklarowali relatywnie mniejszy stopień rozwinięcia umiejętności praktycznych. Większość elementów procesu dydaktycznego została oceniona bardzo dobrze lub dobrze, co pozwala wnioskować że cały proces nauczania funkcjonuje prawidłowo. Potwierdzeniem tego wniosku są również relatywnie wysokie oceny profesjonalizmu nauczycieli akademickich i innych pracowników UwB. Wydział Historyczno – Socjologiczny oraz Uniwersytet w Białymstoku są pozytywnie postrzegane jako miejsce do studiowania, gdyż większość respondentów ponownie zdecydowałaby się rozpocząć na nich studia. Absolwenci zgodnie wskazują na konieczność zwiększania zakresu zajęć praktycznych kosztem zajęć o charakterze teoretycznym.

Wnioski (rekomendacje dla WSZiDJK):

Stały nacisk na możliwie szerokie uwzględnienie w programach nauczania treści o charakterze praktycznym.

Realizacja rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. **Rekomendacja:** Poprawa jakości lektoratów i położenie nacisku na praktyczną naukę języka, w tym wprowadzenie języka specjalistycznego

Realizacja:

Na trzecim roku studiów pierwszego stopnia, a także na drugim roku studiów drugiego stopnia większość lektoratów stoi na wysokim poziomie. Jego podniesienie – jak wynika z rozmów z lektorami – wydaje się niemożliwe ze względu na kompetencje językowe samych słuchaczy. Niektóre kierunki studiów, w tym wszystkie kierunki studiów utworzone na Wydziale w ostatnich latach – studia wschodnie, filozofia, filozofia i etyka, kognitywistyka i komunikacja – oprócz normalnych kursów językowych mają w programie studiów translatoria – kursy o charakterze warsztatowo-praktycznym, których jednym z celów jest nauczenie studentów języka specjalistycznego danej dyscypliny.

- 2. Rekomendacja:** Przekazywanie wiedzy praktycznej z jednoczesnym wskazywaniem możliwości jej wykorzystania na rynku pracy

Realizacja:

Oczekiwania rynku pracy nie są stałe. Nie wydaje się wskazane – w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim, a tylko takie prowadzone są na WHS – zbyt silne dostosowanie programów studiów do doraźnych potrzeb rynku pracy, które w wielu przypadkach zmieniają się częściej niż co trzy lata, a więc szybciej niż wynosi długość jednego cyklu kształcenia studentów pierwszego stopnia.

7. UZYSKIWANIE OPINII PRACODAWCÓW O POZIOMIE ZATRUDNIANYCH ABSOLWENTÓW

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów:

Na potrzeby badania pracodawców opracowano ankietę, która została rozesłana w formie elektronicznej do potencjalnych firm i instytucji zainteresowanych zatrudnianiem absolwentów Wydziału Historyczno-Socjologicznego. Wśród nich znalazły się urzędy administracji publicznej, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, szkoły, służby państwowe, prywatne firmy itp. Przygotowana została baza adresów e-mail, na które wysłano ankietę w formie elektronicznej. Adresaci badania mogli wypełnić ankietę na trzy sposoby:

- poprzez stronę internetową Wydziału Historyczno-Socjologicznego,
- poprzez uzupełnienie pliku tekstowego i odesłanie na adres e-mail wydziału,
- poprzez uzupełnienie wydrukowanej ankiety i odesłanie jej pocztą tradycyjną lub skanu na wskazany adres e-mail.

Badanie zrealizowane zostało do końca października 2016 roku. Ankiety zostały wysłane do ponad 200 podmiotów działających na terenie województwa podlaskiego oraz instytucji ogólnopolskich. Otrzymano ponad 20 zwrotów, przy czym niektóre z nich nie zawierały ankiety, ale w jednym zdaniu informowały o braku rekrutacji pracowników wśród absolwentów Wydziału. Zdarzały się również ankiety wypełnione jedynie częściowo. Do poniższych obliczeń wykorzystano dane z 13 ankiet.

Tabela 24, Główne powody zatrudniania absolwentów Wydziału Historyczno-Socjologicznego w opinii badanych pracodawców

	TAK	NIE
	Liczebność	
Wiedza ogólna	10	3
Wiedza specjalistyczna	8	5
Znajomość warsztatu pracy specyficznego kierunkowi studiów	3	10
Umiejętność uczenia się	7	6
Umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach	6	6
Umiejętność praktycznego wykorzystywania wiedzy	7	6
Umiejętność poprawnego rozumowania	10	3
Umiejętność pracy w zespole	9	4
Komunikatywność	10	3
Znajomość języków obcych	3	10
Ocena na dyplomie ukończenia studiów	1	12

W niniejszym zestawieniu najważniejsza okazała się wiedza ogólna absolwentów, ich komunikatywność, umiejętność poprawnego rozumowania, wiedza specjalistyczna, umiejętność praktycznego wykorzystania wiedzy oraz pracy w zespole. Z kolei najmniej istotna okazała się ocena na dyplomie, znajomość warsztatu pracy specyficznego kierunkowi studiów oraz znajomość języków obcych.

Z analizowanego zbioru danych wynika, że nasi absolwenci nie posiadają umiejętności praktycznego wykorzystania wiedzy (7 wskazań) oraz mają problemy z posługiwaniem się językami obcymi, czy radzeniem sobie w trudnych sytuacjach (po 5 wskazań). Jednakże niemal wszyscy ankietowani pracodawcy stwierdzili, że absolwenci nie mają problemu z wiedzą ogólną, umiejętnością uczenia się i poprawnego rozumowania.

Tabela 25, Cechy, których brakuje absolwentom Wydziału Historyczno-Socjologicznego w opinii badanych pracodawców

	TAK	NIE
	Liczebność	
Wiedza ogólna	0	13
Wiedza specjalistyczna	2	11
Znajomość warsztatu pracy specyficznego kierunkowi studiów	3	10
Umiejętność uczenia się	1	12
Umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach	5	8
Umiejętność praktycznego wykorzystywania wiedzy	7	6
Umiejętność poprawnego rozumowania	2	11
Umiejętność pracy w zespole	3	10
Komunikatywność	3	10
Znajomość języków obcych	5	8

W ramach prowadzonych badań pytano nie tylko o zatrudnianie absolwentów, czy wskazywanie pożądanych i niepożądanych cech potencjalnych pracowników. Sporo uwagi poświęcono współpracy z uczelnią i ewentualnym praktykom zawodowym. Podkreślić należy, że większość ankietowanych podmiotów zadeklarowała podjęcie współpracy w kierunku przygotowania zawodowego absolwentów. Jedną z najprostszych metod jest organizowanie staży i praktyk. Zawracano też uwagę na konieczność organizowania wizyt

studyjnych w instytucjach. Wiele instytucji samorządowych (zwłaszcza z ośrodków mniejszych i położonych w większej odległości od Białegostoku) zwracało uwagę, że studenci i absolwenci Wydziału Historyczno-Socjologicznego nie starali się o przyjęcie na praktykę ani o zatrudnienie w tych instytucjach.

Wnioski (rekomendacje dla WSZiDJK):

1. Podejmowanie ciągłych starań w kierunku pozyskania do współpracy kolejnych pracodawców,
2. Intensyfikacja współpracy z pracodawcami w celu usprawnienia prac nad przygotowaniem zawodowym studentów/absolwentów,
3. Delegowanie osób chętnych do odbywania praktyki w jednostkach samorządowych deklarujących chęć przyjęcia studentów na praktykę.

Realizacja rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. Rekomendacja:

Zorganizowanie oferty wizyt studyjnych dla studentów w zakładach pracy.

Realizacja:

Nie przeprowadzono wizyt studyjnych

2. Rekomendacja:

Intensyfikacja współpracy z pracodawcami w celu usprawnienia prac nad przygotowaniem zawodowym studentów/absolwentów.

Realizacja:

Brak nowych umów o współpracy i listów intencyjnych. Konsultacje były na bieżąco prowadzone w ramach obowiązujących porozumień.

8. MONITOROWANIE PROCESU POTWIERDZANIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Na podstawie Uchwały nr 1769 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dn. 29.06.2015 r. w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się na UwB, decyzją Dziekana Wydziału Historyczno-Socjologicznego z dn. 1.09. 2016 r. został powołany Wydziałowy Doradca ds. potwierdzania się efektów uczenia się na okres od dn. 1.09.2016 do 31.08.2020 r. w osobie dr Małgorzaty Ocytko;

W ramach usprawnienia Wewnętrznego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia w IHiNP prowadzone były prace nad przygotowaniem procedury weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, w której określono sposoby postępowania oraz zakresy odpowiedzialności za realizację programu kształcenia:

- pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne (odpowiedzialność funkcjonalna),
- koordynatorów przedmiotów (odpowiedzialność merytoryczna),
- Rad Programowych dla danych kierunków i Zespołu ds. Oceny Jakości i Efektów Kształcenia (nadzór).

Analogiczne zespoły i procedury funkcjonują w ISiK i podlegają Dyrektorowi.

Prowadzący zajęcia są zobowiązani do weryfikacji i dokumentowania osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, co wiąże się z koniecznością archiwizacji niezbędnych materiałów (prace zaliczeniowe, kolokwia, protokoły egzaminów). Brak osiągnięcia przez studenta efektów kształcenia potwierdzony procedurą egzaminacyjną skutkuje skierowaniem go na powtarzanie przedmiotu.

Jednym z innowacyjnych mechanizmów zastosowanych w procesie weryfikacji i potwierdzania efektów kształcenia jest internetowy system oceny sylabusów, w którym studenci mają możliwość oceny przedmiotu pod kątem realizacji efektów kształcenia. System został przetestowany na kierunku Socjologia z wynikiem pozytywnym.

Wnioski (rekomendacje dla WSZiDJK):

1. Zwiększenie współpracy pomiędzy instytutami w zakresie tworzenia i monitorowania procedur potwierdzania efektów kształcenia w porozumieniu z Wydziałowym Doradcą ds. potwierdzania efektów uczenia się i Wydziałowym Zespołem ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia.

Realizacja rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego:

Nie było rekomendacji w roku poprzednim.

Dr hab. Joanna K. Sadowska, prof. UwB

Dziekan
Wydziału Historyczno-Socjologicznego